Liikunta- ja hyvinvointilautakunta 22.10.2026

Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet vuonna 2026

Valmistelijat / lisätiedot:
Ikäheimonen Taru

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Liikuntajohtaja Merra Martti

Liikunta- ja hyvinvointilautakunta merkitsee tiedoksi Espoon hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet vuonna 2026.

Käsittely

Päätös

Selostus

Tiivistelmä

- Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen on kaupungin keskeinen lakisääteinen tehtävä ja elinvoimaisen kunnan perusta.
- Espoon hyvinvointisuunnitelman 2026–2029 painopisteet ovat yhteisöllisyyden lisääminen, turvallisuuden edistäminen ja mielen hyvinvoinnin vahvistaminen.
- Vuoden 2026 toimenpiteet kokoavat eri tulosyksiköiden käyttösuunnitelmista konkreettisia toimia tavoitteiden toimeenpanon ja seurannan tueksi.
- Toimenpiteissä korostuvat osallisuus, saavutettavat palvelut, turvalliset ja esteettömät arkiympäristöt sekä lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi.
- Toteutus perustuu kaupungin perustyöhön ja yhteistyöhön asukkaiden, järjestöjen, hyvinvointialueen ja muiden kumppaneiden kanssa.

Hyvinvoivat kaupunkilaiset ovat niin elinvoimaisen kunnan kuin hyvinvointialueen edellytys. Asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen on yksi kaupungin tärkeimmistä tehtävistä

sisältyen kaikkiin kaupungin lakisääteisiin tehtäviin. Kaupungin tavoitteena on tarjota mahdollisuudet ja puitteet aktiiviseen ja hyvinvoivaan elämään sekä turvalliseen ja viihtyisään toimintaympäristöön kaiken ikäisille ja toimintakykyisille kaupunkilaisille. Kaupungissa edellytyksiä hyvinvoinnille ja terveydelle luovat niin koulutus-, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalvelut, kaavoitus, liikennejärjestelyt, kotouttamisen ja työllisyyden tukeminen sekä monet muut kunnan tehtävät.

Kuntalain (410/2015) mukaan kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä huolehtiminen on kunnan perustehtävä. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) velvoittaa kuntia edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kunnalla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin. Terveydenhuoltolaissa (1326/2010) määritellään laajasti kunnan tehtäviä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Hyvinvointisuunnitelma on kuntastrategian osa, joka kuvaa valtuustokausittaisia tavoitteita ja toimenpiteitä.

Hyvinvointisuunnitelma 2026–2029 -julkaisu on lain edellyttämä laaja hyvinvointisuunnitelma. Espoon kaupungin hyvinvointisuunnitelman painopisteet pohjautuvat laajassa hyvinvointikertomuksessa 2022–2025 nousseisiin huoliin (yksinäisyys, turvattomuus ja mielen hyvinvoinnin haasteet). Huolta aiheuttavat ilmiöt on käännetty hyvinvointi-suunnitelmassa tavoitteiksi: yksinäisyyden vähentämisen sijasta tavoittelemme yhteisöllisyyttä, turvattomuuden vähentämiseksi turvallisuuden edistämistä ja mielen hyvinvoinnin haasteiden vähentämisen sijasta tavoittelemme mielen hyvinvoinnin vahvistamista. Espoon kaupungin hyvinvointisuunnitelman painopisteiksi on valittu kolme painopistettä; 1. Yhteisöllisyyden lisääminen, 2. Turvallisuuden edistäminen ja 3. Mielen hyvinvoinnin vahvistaminen. Jokaiselle hyvinvointisuunnitelman painopisteelle on määritelty tavoitteet sekä mittarit vuosittaiseen seurantaan ja pidemmän aikavälin seurantaan.

Valtuustokaudelle on valmisteltu ikäryhmittäiset hyvinvointisuunnitelmat, joihin on kirjattu tavoitteet ja mittarit. Hyvinvointisuunnitelma noudattaa Espoo-tarinan linjaa tavoitteiden, toimenpiteiden ja mittareiden osalta. Hyvinvointisuunnitelmassa ei ole kuvattu erillisiä toimenpiteitä, sillä tulosyksiköt kuvaavat oman toimintansa käyttösuunnitelmissa, jotka

tähtäävät valtuustokausittaisten tavoitteiden ja sitä kautta myös hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteutumiseen.

Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet vuonna 2026

Tavoitteiden toimeenpanemiseksi ja seurannan mahdollistamiseksi on kuitenkin koottu lista toimenpiteistä eri tulosyksikköjen käyttösuunnitelmista. Koska hyvinvointisuunnitelma linkittyy vahvasti Turvallisuusohjelmaan, Kotoutumisohjelmaan sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan, ei kaikkia mahdollisia toimenpiteitä näiden osalta ole listattu. Hyvinvointisuunnitelman toimeenpano on ennen kaikkea perustyötä, jonka vaikuttavuus syntyy yhteisestä tavoitteesta ja samaan suuntaa kulkemisesta.

Toimenpiteet muodostavat laajan hyvinvointikokonaisuuden, jossa korostuvat osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen, turvalliset ja esteettömät arkiympäristöt sekä lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi. Toteutus painottuu konkreettisiin palveluihin, tilojen ja ympäristöjen kehittämiseen, viestintään, ennaltaehkäisyyn sekä yhteistyöhön asukkaiden, järjestöjen, hyvinvointialueen ja muiden kumppaneiden kanssa.

Yksinäisyyden vähentäminen ja yhteisöllisyyden lisääminen

Painopiste on kohtaamisissa, osallistumisessa ja yhteisöihin kiinnittymisessä: talkoot, kerhot, nuorisotoiminta, kulttuuri, liikunta, varhaiskasvatus ja koulujen yhteisöllinen työ tukevat arjen yhteyksiä. Palveluja tehdään helpommin saavutettaviksi monikielisellä viestinnällä, esteettömyystyöllä, maksuttomilla tai edullisemmilla harrastusmahdollisuuksilla sekä erityisryhmien huomioimisella.

Asukkaiden osallistumismahdollisuuksia lisätään talkoilla, yhteiskehittämisellä, tapahtumilla, kerhoilla, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoiminnalla sekä maahanmuuttajayhteisöjen kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Konkreettisina tekoina vuonna 2026 on pilotoitu Olarin Olohuoneen toimintaa, joka on saanut vahvan jalansijan alueen yhteisössä. Vuonna 2026 viikolta 3 viikolle 26 käyntejä tilassa oli noin 3000. Toimintaa järjestettiin 182 päivän kuluessa 113 päivänä siten, että monena päivänä tapahtumia oli useampia.

Turvallisuuden vahvistaminen

Keskiössä ovat turvalliset tilat ja ympäristöt, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisy, kriiseihin varautuminen, turvallisemman tilan periaatteet sekä asukaspalautteen hyödyntäminen.
Turvallisuutta vahvistetaan konkreettisesti valaistuksella, koulureittien ja jalankulku-/pyöräily-ympäristöjen kehittämisellä, tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamiselle, kriisivalmiudella ja tilaturvallisuudella.

Mielen hyvinvoinnin vahvistaminen

Mielen hyvinvointia tuetaan luontoympäristöillä, lähiliikuntapaikoilla, kävely-ympäristöjen viihtyisyydellä, terveysluontopoluilla, luonnonsuojelulla ja ekologisella ennallistamisella sekä yhdenvertaisen kohtaamisen kehittämisellä. Toimenpiteet, joilla edistetään yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta, vaikuttavat myönteisesti myös mielen hyvinvoinnin vahvistamiseen.

Mielen hyvinvoinnin vahvistamisen toimenpiteissä näkyvät nuorten työllistymisen tuki, alkupalvelut, palveluohjaus, asiakkaan kohtaamisen parantaminen, asumisneuvonta, asunnottomuuden vähentäminen sekä toiminnan onnistumiseksi yhteistyön hyvinvointialueen kanssa.

Päätöshistoria

Liitteet

1 Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet vuonna 2026_final

Oheismateriaali

Tiedoksi